

за свой дълг да предявява националния интерес на България на международната сцена, да пробужда едновременно с това патриотичната ревност в българското общество. Изострената чувствителност и тревожност на нацията пред прага на главоломните световни събития намира адекватен израз в публицистиката от това време. Статиите на Ф. П. Мутафова са репрезентативни за идеите и броженията в обществената атмосфера през този период.

Текстът от 1932 г. е озаглавен **“Пиомонт на Балканите”**²¹. Визира тревожните балкански проблеми и отношения, на основата на вековното съперничество между България и Сърбия и трагичните му последици за двете държави, **“докато един ден може би и двете ще станат окончателно плячка на чужди държави”**. Дано се окаже лош пророк голямата ни писателка, но до днес нещата вървят все в тази посока. След това разглежда ролята на Сърбия за периодическите балкански кризи, обобщени от нея във фразата – **“от векове все същата трагикомедия на балканските народи”**. Но докато “комедията” се играе от политици и фанатици на сръбския шовинизъм, от амбицирани фантазори за Велика Сърбия, а и за Велика България, ако си припомним пурпурната императорска мантия на Фердинанд по време на Междусъюзническата война, то трагедията се изживява на дело от воюващите помежду си балкански народи. Ф. Мутафова анализира доктрината за “югославска федерация” под егидата на Велика Сърбия и доказва, че това е провалена, невъзможна кауза. Желаяйки да бъде “Пиомонт на Балканите”, чрез насилие подтисничество, омраза, декрети и кръв, Сърбия иска да строи онова, което може да извърши само времето, свободата и културата. След като обосновава сръбския политически провал с некадърността, слепия шовинизъм и некултурността на сръбската нация, Фани доразвива тезата си в същата посока, но с обратен адресат. Убедена е, че всичко, което липсва на сърбите, го притежава единствено българската държава – свободен народностен живот, романтизъм на българската интелигенция, широко възпитание на народната маса, толерантност към малцинствата. Изводът е, че **“тази ядка, този водач, този балкански Пиомонт е и може да бъде само България.”** Това е теза на безрезервния патриотизъм и е крачка към налагане на българския национализъм като политическа и общественопсихологическа идеология и стратегия през 30-те години на миналия век. При това анализът е толкова убедителен, че лично аз се питам дали пък не е била права авторката, дали българите в онази епоха наистина не са били подобни на “пиомонтците”, под чиято егида се извършва обединението на Апенинския полуостров през XIX в.? Щом в първата си част статията действително се оказва пророческа – Сърбия се срива тотално като “Пиомонта” на Балканите, а ние все още не сме се доказали като субекти на писателската визия, дали това не ни предстои в необозримото бъдеще? Но защо пък ни е да сме “Пиомонт” или нещо друго, освен самите себе си? Защото горко

²¹ Мутафова, Ф. П. Пиомонт на Балканите. Сп. Философски преглед. 1932, кн. 5, с. 430 – 438